

Ткаленко А. М., старший викладач кафедри іноземних мов
Київський національний університет технологій та дизайну (Київ, Україна)

ЕТАПИ РОЗВИТКУ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ

Вступ. У сучасній дидактиці вищої школи широке визнання отримала концепція, спрямована на залучення студентів до активної самостійної навчально-пізнавальної діяльності, яка створює основу для оволодіння ними знаннями і вміннями, і тим самим сприяє підвищенню їхньої самостійності у процесі подальшої професійної освіти та самоосвіти.

У педагогічних дослідженнях останніх десятиліть основними підходами, які сприяють підвищенню самостійності учнів, визнаються: самостійна робота, проблемне навчання, портфоліо та інші. Проте найбільшої популярності, у рамках завдання гуманізації освіти, набуває проектне навчання, яке розглядається як одне з можливих рішень проблеми перетворення студента у суб'єкта навчальної діяльності, розвитку його пізнавальних потреб і мотивів. [3, с. 46-47].

Мета- описати етапи розвитку методу проектів та їх основні риси.

Основний розділ. Основу проектного навчання становить метод проектів. Його поява – це результат розвитку системи навчання у архітектурній та інженерній сферах діяльності, які формувалися у Італії наприкінці 16 ст. Згідно з дослідженнями М. Кнолл, можна виділити п'ять фаз у історії розвитку проектного методу:

1. 1590-1765 рр. – початок впровадження проектної роботи у школах з навчання архітектурі у Європі;
2. 1765-1880 рр. – систематичне використання проекту як методу навчання та його переміщення в Америку;
3. 1880-1915 рр. – робота з проектами у майстернях та у громадських школах;
4. 1915-1965 рр. – перегляд суті проектного методу та його повернення з Америки в Європу;

5. 1965 р. – до сьогодні – перегляд основних ідей проектного навчання, третя хвиля його міжнародного розвитку [1].

Значення першого етапу становлення методу проектів, на думку ряду зарубіжних дослідників (М. Knoll, W. Scholler, J. H. Weiss і ін.), полягає у введенні терміна «проект» у освітній контекст. На даному етапі за допомогою проектів намагалися вирішити два завдання: забезпечити прикладний характер процесу навчання і розвинути творчі здібності майбутніх архітекторів. Проте проекти, що виконувалися студентами, носили, в основному, гіпотетичний характер, який сприяв, переважно, розвиткові уяви, оскільки не мали реального продукту, створеного у результаті процесу проектування.

Другий етап становлення проектного методу співвідносять з його географічним переміщенням з Європи в Америку до кінця 18 століття і його перетворенням з методу навчання архітектури на метод навчання інженерній справі, що, певним чином, відбилося на розробці теоретичних основ його застосування. Значення даного етапу полягає в тому, що у цей період метод проектів вже використовується в освітньому процесі не тільки з метою оволодіння майбутніми інженерами умінням застосовувати на практиці закони машинобудування, а й здійснювати проектування і конструювання моделей машин у майстерні.

Третій етап розвитку проектного методу пов'язують з іменами таких зарубіжних вчених як Дж. Дьюї та В.Х. Кілпатрік. Дані дослідники, на противагу традиційній системі навчання, заснованої на запам'ятовуванні нового матеріалу, пріоритетним вважали процес самостійного пізнання учнями нового матеріалу, що супроводжується розмірковуванням.

Так, наприклад, Д. Дьюї будував систему виховання як формування мислення дитини за допомогою його власної самодіяльності за рішенням взятих з повсякденного життя завдань. Такий підхід наперед визначав і зміст програм навчання: відбиралися тільки ті знання, які могли знайти практичне застосування у життєвому досвіді учнів. Навчання набувало

особисто-орієнтованого характеру, тобто враховувалися особистісні якості, інтереси та потреби учнів.

Відповідно до поглядів В.Х. Кілпатріка, головним елементом процесу навчання повинні бути схильності, інтереси і самостійність учнів, які становлять основу мотивації щодо реалізації самостійно поставлених цілей при вирішенні практичних проблем у реальному соціальному середовищі [4].

Кілпатрік підкреслював велике значення проекту як цілеспрямованої дії, здійснюваної учнем самостійно, відповідно до своїх особистісних потреб та інтересів. Більш того, на думку вченого, творчим вважався той проект, який планувався та виконувався учнем самостійно [2].

Отож, дослідження вчених початку ХХ ст. створили передумови для використання проектного навчання як засобу реалізації міжпредметних зв'язків та практичного застосування набутих теоретичних знань, особистісного розвитку учасників процесу проектування, виховання ділових та творчих здібностей, формування навичок здійснення проектної діяльності: цілепокладання, аналізу, оцінки результатів власної праці,

Однак ефективність застосування методу проектів на початку ХХ століття, як і раніше залишалася низькою, оскільки систематичне засвоєння учнями знань і оволодіння уміннями і навичками підмінювалися суспільно-корисною працею з виконання проектних завдань. У цьому випадку знання носили обмежений характер, відображуючи систему дій по виконанню конкретного практичного завдання.

Відродження та перегляд ідей проектного навчання почалися у 60-х роках ХХ століття. Проекти з'явилися у вищих навчальних закладах як альтернатива традиційній лекційно-семінарській системі навчання. Переглядаючи концепції проектного навчання, педагоги почали розуміти проекти не тільки як засіб набуття знань і оволодіння уміннями і навичками, а й як засіб самовизначення і задоволення особистісних потреб та інтересів учнів. Більш того, починаючи з 80-х років, проектне навчання

почало формуватися як технологія навчання, що має певну мету, завдання, зміст і методи і спрямована не стільки на набуття учнями знань у процесі практичної роботи, скільки на особистісний розвиток і саморозвиток учнів.

Висновки. Зародження і первісний розвиток методу проектів як методу навчання в таких областях точних знань як архітектура та інженерія, визначили його технологічний характер, відбитий у поетапній розробці (проекуванні) процесу створення архітектурних споруд чи машинобудівних деталей (знарядь праці). Врахування інтересів, потреб студентів в процесі здійснення ними проектної діяльності, що сприяє розвитку їх особистісних якостей і здібностей, створили передумови для подальшого становлення методу проектів як системи особистісно-орієнтованого навчання.

Сьогодні цей метод розглядається як цілісна технологія навчання, що сприяє оволодінню студентами знаннями, вміннями і навичками здійснення самостійної дослідницької діяльності як основи подальшої самоосвіти.

Список літератури

1. Вербицкий А. Активные методы обучения в высшей школе: контекстный подход. – М., 1989. – 127 с.
2. Мартинець А. С. Нові педагогічні технології: інтерактивне навчання / А.С.Мартинець // Відкритий урок. – 2003. - № 7,8. – С. 28-31.
3. Освітні технології [Текст] : навч.- метод. посіб. / О. М. Пехота [та ін.] ; ред. О. М. Пехота. – К. : А.С.К., 2001. – 255 с.
4. Метод проектов в технологическом образовании школьников [Текст] : материалы междунар. семинара / Британский Совет, Российский гос. педагогический ун-т им. А.И.Герцена, Международный ин-т образовательных инноваций; ред. Г. А. Бордовский, Н. В. Гороховатская. – СПб. : Издательство РГПУ им. А.И.Герцена, 2001. – 176 с.